

3. Sermaye Piyasaları Arenası “Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası”

(3 Mart 2005, İzmir)

Müslüm Demirbilek
Başkan, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği

Sayın Başkanlar,
Değerli Konuklar,
Değerli Basın Mensupları,

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği üyeleri, Birlik organları ve çalışanları adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kurtuluş savaşıyla kazanılan siyasal bağımsızlığımızın, ekonomik egemenlikle pekiştirilmesine yönelik yol haritalarının çizilmesinde önemli görevler üstlenen İzmir; bu kez yeni bir atılıma öncülük yapıyor. İzmir, ülkemizin ilk özel borsası olma özelliğine sahip Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsasına ev sahipliği yaparak sermaye piyasasında yeni bir uygulamayı başlatıyor.

Bu önemli tarihi günlerde, öncelikle, uzun ve ısrarlı bir çalınmanın sonucu olarak Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası'nın hayata geçirilmesinde emeği geçen herkese huzurlarınızda teşekkürlerimi sunmayı bir borç biliyorum.

Biliyorsunuz sermaye piyasamızın geçmişi 1980'li yıllara dayanıyor. Sermaye piyasamız, o yıllarda serbest piyasa ekonomisine geçişi öngören ekonomik yaklaşımlar çerçevesinde kuruluyor. 1980'li yıllardaki bu başlangıç, çok genç bir piyasaya sahip bulunduğumuzu da ifade etmektedir. 300 yılı aşkın tarihi olan gelişmiş sermaye piyasaları ile karşılaştırıldığında geç, ama genç ve dinamik bir başlangıç.

Memnuniyetle ifade etmeliyim ki, o yıllardan bu güne fazla bir süre geçmediği halde, gerçekten de teknik alt yapı ve yetişmiş insan gücü açısından kıvanç duyulabilecek bir noktadayız. Ülkemiz sermaye piyasaları, ilgili kurumlarıyla, teknolojik olarak hayli ileri düzeyde Borsaları ve Saklama – Takas sistemleriyle, çok iyi yetişmiş meslek personeli ve yöneticileriyle, neredeyse ileri ülkeler sermaye piyasaları ile dahi boy ölçüşebilecek düzeye ulaşmış bulunuyor.

Bugün, sermaye piyasamızda ve ekonomimizin genelinde çok önemli yapısal dönüşümlerin gerçekleştiği yeni bir dönemin içindeyiz.

2006 yılından itibaren yatırım araçlarında vergi sisteminin değişmesini, ve bu yılın hemen başında hızlı bir girişle ilk önce borsa yatırım fonunun borsada işlem görmeye başlamasını ve hemen akabinde vadeli işlem ve opsiyon borsasının faaliyete başlayacak olmasını sektörümüz açısından önemli kazanımlar olarak görmekteyiz. Kolektif katımlı GMB-30 endeksine dayalı bir borsa yatırım fonunun kısa bir zaman içerisinde borsamızda işlem görmeye başlayacak olması, KOBİ'lerin de dahil olacağı borsa dışı teşkilatlanmış bir piyasanın kurulması, ödünç menkul kıymet piyasasının faaliyete geçmesi, Merkezi Kayıt Kuruluşu'nun kaydi sisteme ve üye kabulüne başlaması, sektörümüz açısından 2005 yılında yaşanacak önemli gelişmeler

olarak karşımıza çıkıyor. Öte yandan bu yıl, organize Eurobond piyasası ve döviz efektif para piyasasının oluşması için de önemli çalışmalar yürütülecektir. Bu anlamda, 2005 YILINI YENİ PİYASALAR YILI olarak öngörebiliriz.

Bu piyasalar içinde yarın açılışı yapılacak olan Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası'nın faaliyete başlaması, belirttiğimiz gibi sektörümüz açısından tarihi bir dönemeci ifade ediyor.

Biliyorsunuz, sermaye piyasaları gelişmiş ülkelerde spot piyasaların yanında vazgeçilmez bir unsur olarak görülen vadeli işlem piyasaları; tasarrufların sermaye piyasasına yönlendirilmesinde, piyasalarda derinlik ve genişliğin geliştirilmesinde, uluslararası sermaye piyasaları ile entegrasyonda önemli bir yere sahip bulunmaktadır.

Gerçekten de, vadeli işlem piyasalarının en büyük özelliklerinden birisinin piyasalarda geleceğe yönelik belirsizliğin kaldırılması ve istikrar sağlanması olduğu dikkate alınırsa, bu piyasaların gelişmesinin hem reel sektörün hem de finansal sektörün yatırım kararlarında çok önemli katkı sağlayacağı açıktır.

Değerli Konuklar,

Sermaye piyasası gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin birçoğunda çeşitli finansal ürünler üzerine vadeli piyasalar bulunmaktadır. Vadeli işlem ve opsiyon borsaları gelişmiş ülkelerde faaliyetlerini 100 yılı aşkın bir süredir sürdürmektedirler. Aynı şekilde, gelişmekte olan ülkelerde de bu tür borsalar hızla gelişmektedir. Bu ülkelerdeki vadeli ve opsiyon piyasaları vazgeçilmez bir risk yönetim ve yatırım aracı olmuş iken, ülkemizde yaşanan ekonomik krizler vadeli işlem borsalarının oluşumunu geciktirmiş ve türev ürünlerin diğer sermaye piyasası araçları içindeki yerinin çok sınırlı kalmasına neden olmuştur.

Ülkemizde 2001 yılından itibaren uygulanan makroekonomik istikrar programının olumlu sonuçlarını sevinçle izlemekteyiz. Ülkemiz milli parasına güven artarken, reel faizlerin gerilediğini, enflasyonda önemli bir düşüş sergilendiğini memnuniyetle görmekteyiz. Bu ortamda yakalanan büyüme trendinin tasarruf edilebilir gelir düzeyini arttıracığı kaçınılmazdır. Artan gelirle beraber toplam tasarruflar da artacaktır. Bununla beraber, tasarrufların yapısında önemli değişimler olabilecektir. Böylece sermaye piyasası öne çıkacak, sermaye piyasası ürünlerine olan talep artışı piyasanın derinliğini ve ürün çeşitliliğini geliştirecektir.

Ekonomik istikrar ortamının sağlanmaya başlandığı bu dönemde, vadeli işlem ve opsiyon piyasalarına ilişkin olumlu şartların oluştuğu görüşündeyiz. Bu bakımdan, Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası'nın bu dönemde çok hızlı bir gelişim göstereceğine ve finansal sistem içerisinde kısa sürede etkinlik sağlayacağına inanmaktayız. Aynı şekilde, vadeli piyasalarda yaşanacak olumlu gelişim, spot piyasalarımızda belirli bir istikrarın yakalanmasına, likidite ve derinliğin daha da artmasına büyük katkı sağlayacaktır.

Değerli Konuklar,

Ülkemizin ilk özel borsası özelliğine sahip Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası, bir anonim Şirket olarak örgütlenmiştir. Bu açıdan, VOB; işlevlerini en iyi şekilde yerine getirebilmesi, daha etkin ve verimli çalışması, ürün ve hizmet çeşitliliğini artırması, diğer ülke borsaları ile rekabet edebilmesine olanak sağlayacak kar amaçlı bir Şirket yapısına sahiptir.

Sermaye piyasamızın gelişimine, reel sektörün düşük maliyetli ve uzun vadeli fon sağlamasına ve ülke ekonomisinin büyüme hızına önemli katkılar sağlamış olan İstanbul Menkul Kıymetler Borsası ile kıyaslandığında VOB'un hukuki yapısında mali ve idari özerklikler

ön plana çıkmaktadır. Ancak burada şu önemli bilgiyi de eklemek isterim, özel şirket statüsünde olan VOB, İMKB'ye rakip bir borsa değil, tam aksine İMKB'yi tamamlayıcı bir borsa niteliğindedir.

ĞMKB, aracı kuruluşlarımızın, yatırımcılarımızın ve ilgili tüm sermaye piyasası kurumlarının ortak çabaları sonucu meydana getirilen güzide bir kuruluş ve milli bir servettir.

Kurulduğundan bugüne çok hızlı bir gelişim göstermiş olan, fakat son yıllarda makroekonomik koşullarda yaşanan olumsuzlukların etkisinde kalan, kamunun mali ve idari yapıya müdahaleleri ile mali yapısı olumsuz yönde etkilenen, kamuya kaynak aktarımına zorunlu tutulmasıyla mali özerkliği zedelenen ĞMKB, giderek ihtiyaç duyduğu yatırımları yapamayacak olan bir kurum hüviyetine bürünmektedir. Dolayısıyla, halen ülkemizin iyi çalışan kurumlarından biri durumunda olan İMKB'ye mali ve idari özerkliklerin bir an önce sağlanmasını, sermaye piyasasının daha verimli çalışması için gerekli görmekteyiz.

Değerli Konuklar,

2002 yılında kurulan Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası'na Birliğimiz kurucu ortak sıfatıyla iştirak etmiştir. VOB üyelerinin, Birliğimiz üyeleri olan aracı kuruluşlardan oluşacağı göz önünde bulundurularak VOB nezdinde aracı kuruluşlarımızı Birliğimiz etkin olarak temsil etmektedir.

Birliğimiz, ülkemiz yatırımcıları açısından çok yeni bir piyasa olan vadeli işlem ve opsiyon piyasalarının sermaye piyasalarına sağlayacağı katkıyı dikkate alarak, bu yeni piyasanın finansal sistem içerisinde kısa sürede etkinlik sağlaması amacıyla çalışmalarda bulunmuş, piyasa ile ilgili olarak yapılan tüm çalışmalara etkin katılım sağlamıştır. Bundan sonra da bu piyasanın gelişebilmesine yönelik etkin çalışmalarına devam edecektir.

Tasarrufların sermaye piyasasına yönlendirilmesine, piyasamızın derinlik ve genişliğinin geliştirilmesine, uluslararası sermaye piyasaları ile entegrasyona yönelik önemli bir yeri olan vadeli işlemler piyasasının, ülkemizde başarılı olması için bu piyasada yer alacak olan aracı kuruluşlarımızın üzerlerine düşen görevlerini yerine getirmek için hazır olduğunu bildirir, hepinize saygılar sunarım.